

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

«ΔΟΜΗ ΞΥΛΟΥ»

ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΞΥΛΟΥ

Καθ. Γεώργιος Ι. Μαντάνης

Εργαστήριο Επιστήμης & Τεχνολογίας Ξύλου

Τμήμα ΔΕΞΥΣ · Παν/μιο Θεσσαλίας

<http://mantanis.users.uth.gr/>

ΑΠΟ ΤΙ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΤΟ ΞΥΛΟ;

Μικροσκοπικά:

- Το ξύλο μικροσκοπικά αποτελείται από μικρές μονάδες (**κύτταρα**).
- Τα κύτταρα από τα οποία δομείται το ξύλο λέγονται **ξυλώδη κύτταρα**.
- Τα κύτταρα συνδέονται μεταξύ τους κατά διάφορους τρόπους και συγκροτούν τους **ξυλώδεις ιστούς**.
- Υπάρχουν **διαφορετικοί τύποι** κυττάρων, στα κωνοφόρα και στα πλατύφυλλα ξύλα.

ΞΥΛΩΔΗ ΚΥΤΤΑΡΑ / Wood cells

Το ξύλο στο μικροσκόπιο

Κύτταρα: μικρές δομικές μονάδες ξύλου

Κύτταρα φελλού (Hooke, 1665)

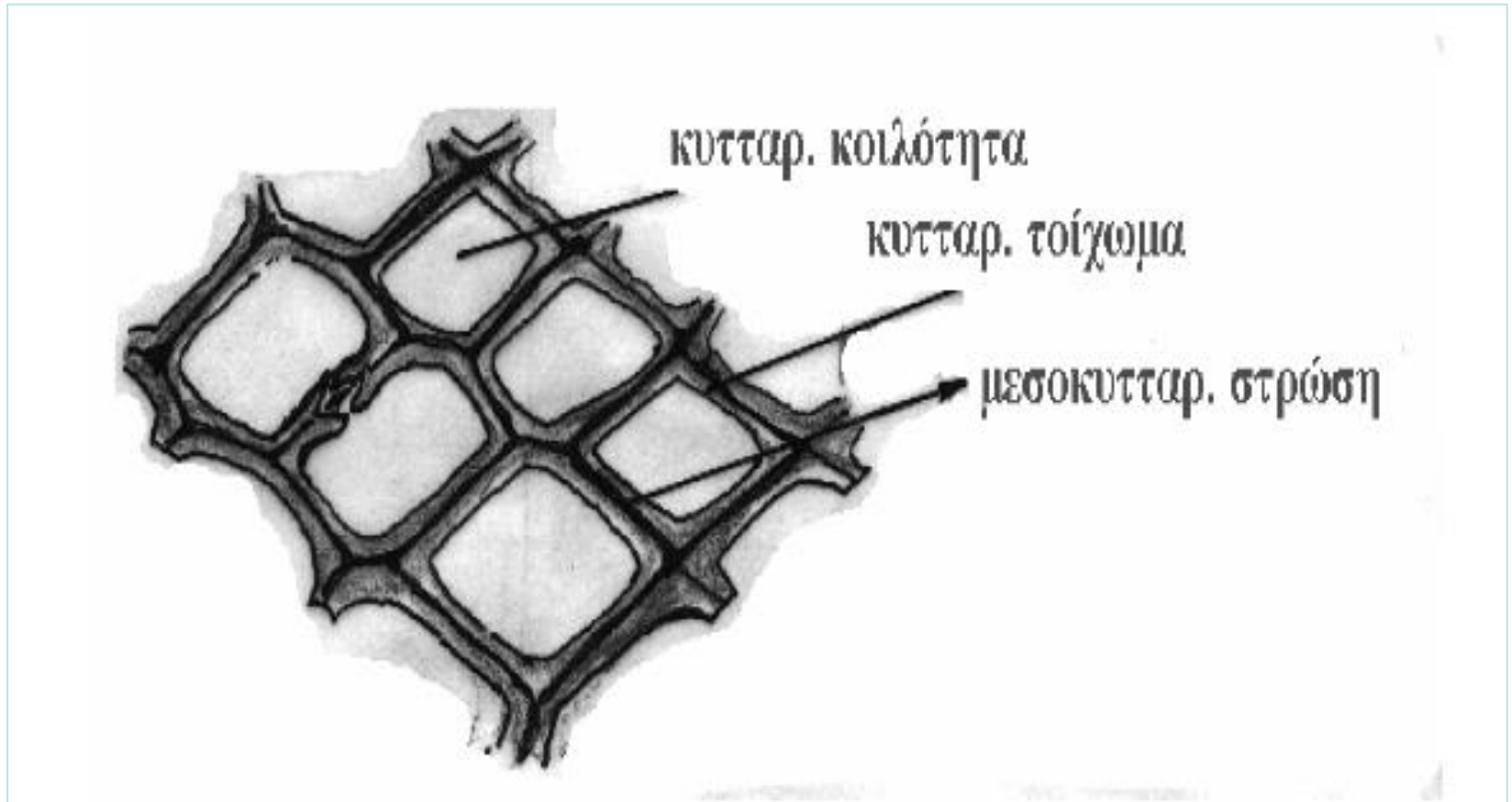
1 cm³ ξύλου

κωνοφόρα: 600-800
χιλιάδες

πλατύφυλλα: 2-3
εκατομμύρια

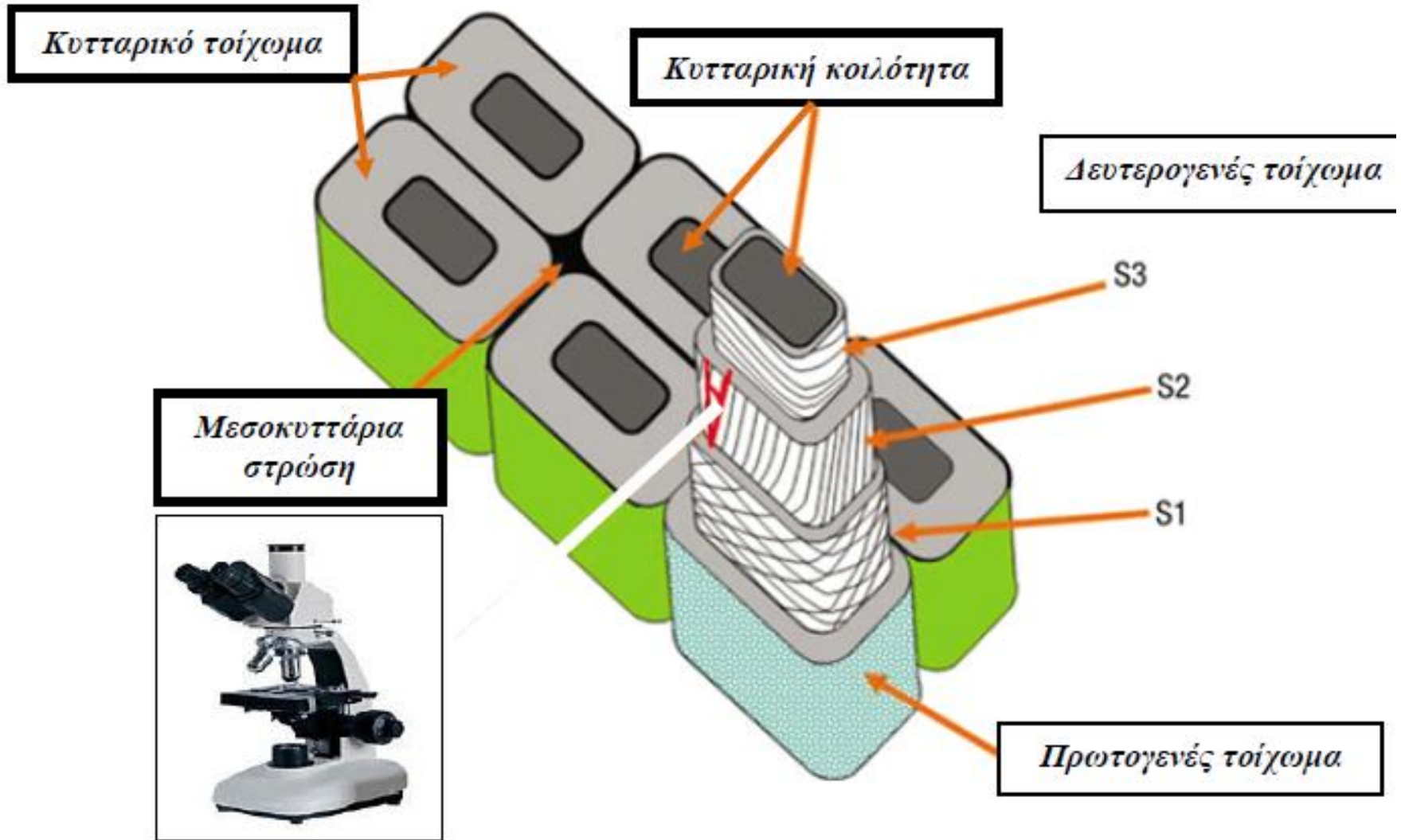

- ❖ Το ξύλο στο μικροσκόπιο αποτελείται από μικρές μονάδες που λέγονται **ξυλώδη κύτταρα**.

- ❖ Κάθε κύτταρο **δομείται** από τρία (3) μέρη.

Τα μέρη του ξυλώδους κυττάρου

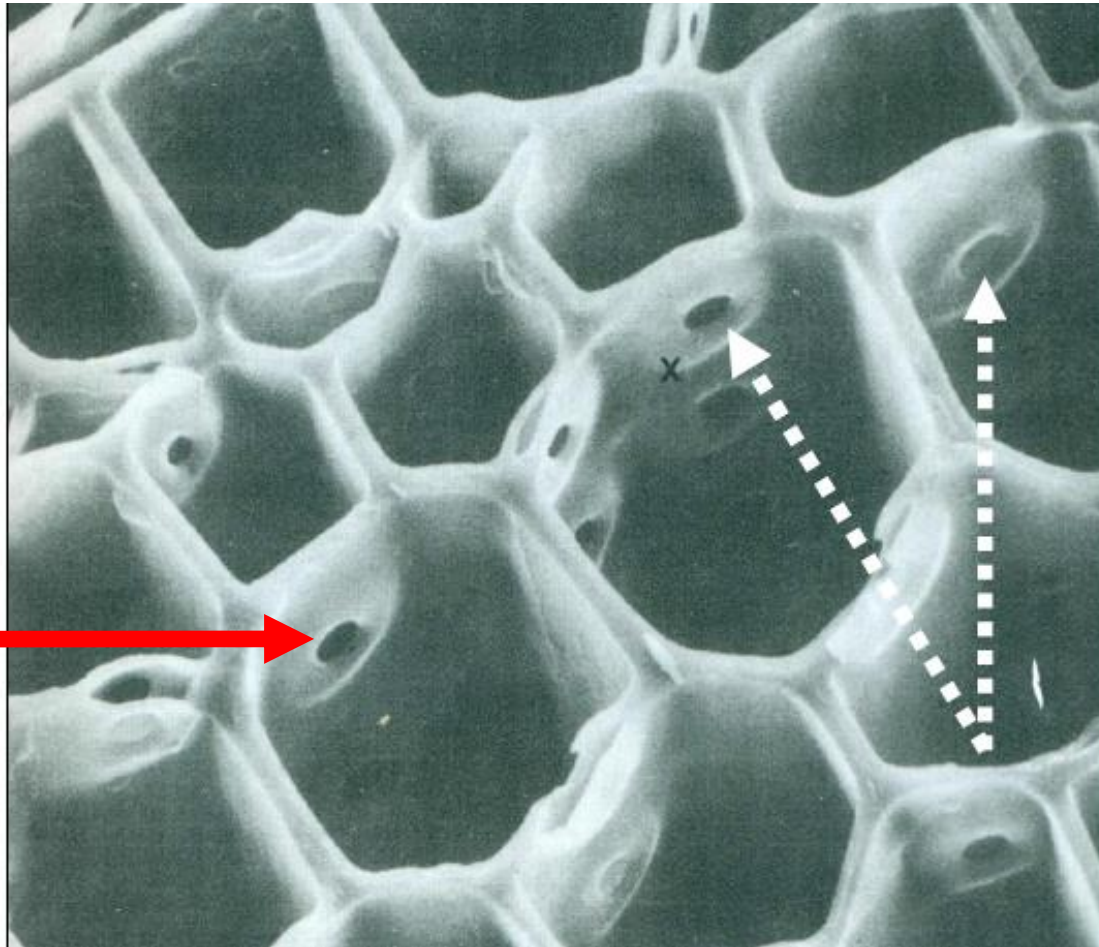
Κυτταρικό τοίχωμα του ξύλου / *cell walls*

μεσοκυττάρια στρώση

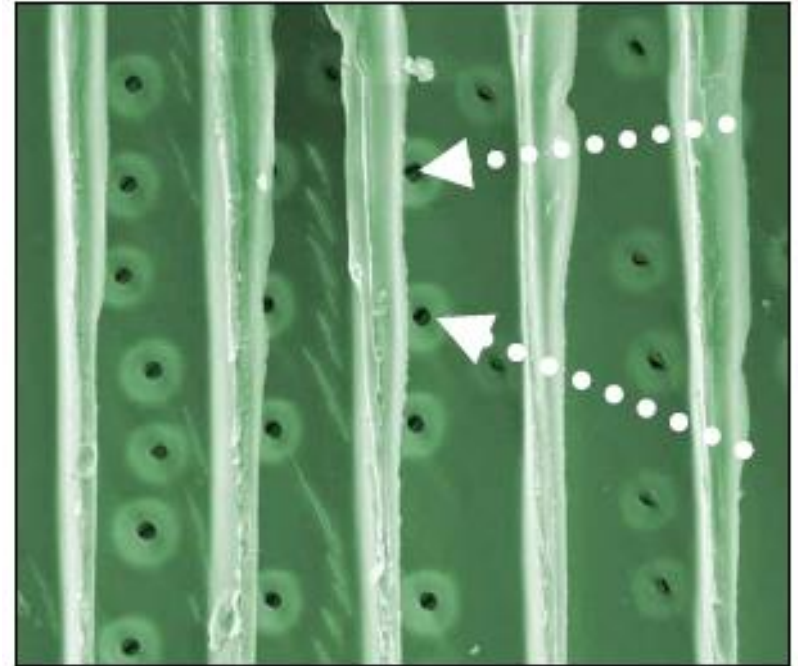
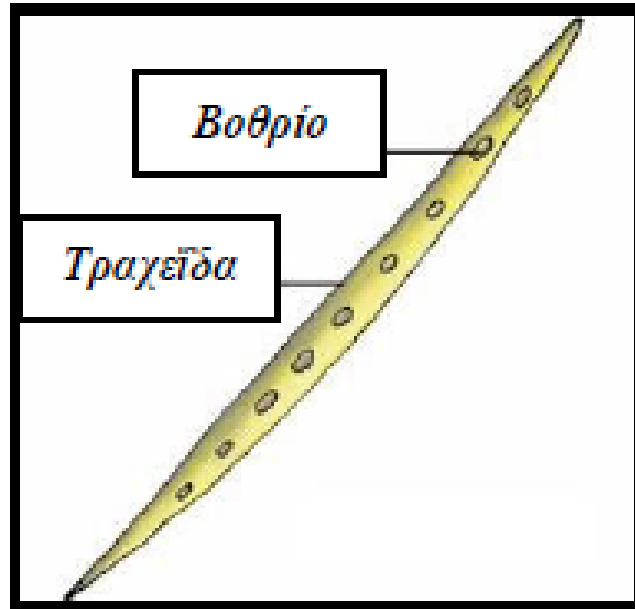
κυτταρικό τοίχωμα

- Αποτελείται από το:
  - πρωτογενές τοίχωμα &
  - δευτερογενές τοίχωμα
- Το πρωτογενές είναι συνέχεια της μεσοκυττάριας στρώσης.
- Το **δευτερογενές τοίχωμα** είναι: (α) το κύριο τοίχωμα του κυττάρου, (β) αποτελεί το 80% περίπου του τοιχώματος, (γ) βρίσκεται προς την κυτταρική κοιλότητα, και (δ) έχει τρεις στρώσεις, **S1-S2-S3**.
- Στο δευτερογενές τοίχωμα των ξυλωδών κυττάρων παρατηρούνται ασυνέχειες που ονομάζονται **βοθρία**.

- Στο δευτερογενές τοίχωμα παρατηρούνται ασυνέχειες που ονομάζονται **βοθρία**.
- Τα βοθρία είναι περισσότερο ευκρινή σε *ακτινικές* και *εφαπτομενικές* τομές.
- Είναι **δίοδοι επικοινωνίας** μεταξύ των κυττάρων.

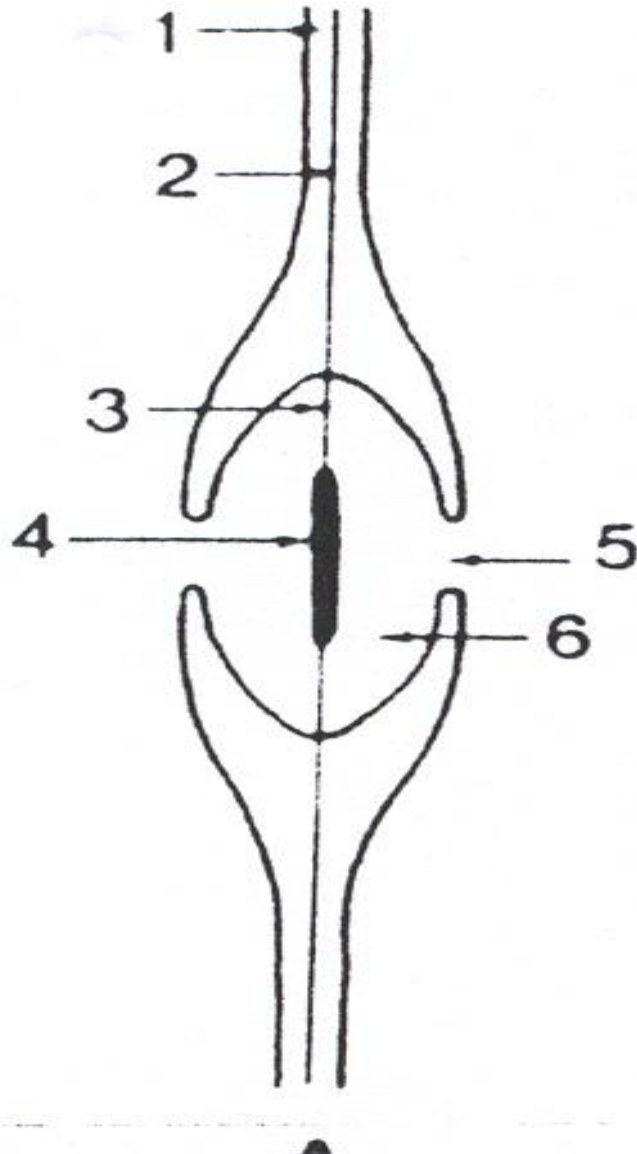
Βοθρία

- Στην αριστερή εικόνα βλέπουμε ένα ξυλώδες κύτταρο που έχει οπές (τρύπες) δηλ. τα **βοθρία**.

Μέρη του βοθρίου

Δευτερογενές τοίχωμα (1)
Μεσοκυττάρια στρώση (2)

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΒΟΘΡΙΟΥ

Διαχωριστική μεμβράνη (3)
Άβακας (4) (αν υπάρχει)
Στόμιο (5)
Κοιλότητα (6)

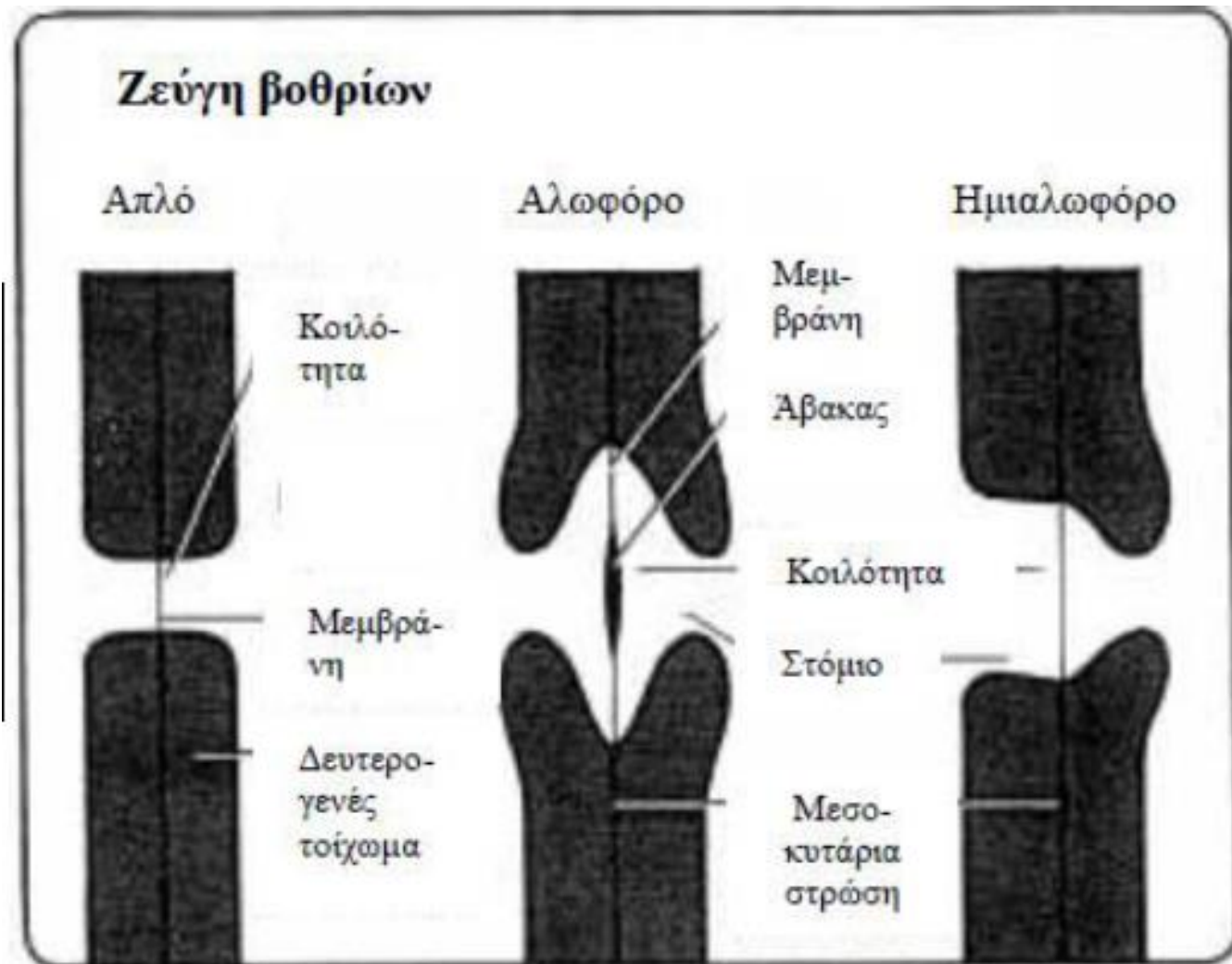
ΒΟΘΡΙΑ

- Ασυνέχειες του δευτερογενούς τοιχώματος.
- **Δίοδοι επικοινωνίας** μεταξύ των κυττάρων.
- Εμφανίζονται πάντοτε μεταξύ γειτονικών κυττάρων (*σε ζεύγη*).
- **Διαχωριστική μεμβράνη** = πρωτογενές τοίχωμα + μεσοκυττάρια στρώση.
- **Άβακας** = πάχυνση (βλ. κωνοφόρα είδη)
- **Ρόλος:** Διευκολύνουν τη διακίνηση τροφών και υγρών μέσα στα ξυλώδη κύτταρα, ή/και τη διακίνηση της υγρασίας, άλλων χημικών π.χ. εμποτιστικών ή συντηρητικών μέσα στα πριστά.

ΤΥΠΟΙ ΒΟΘΡΙΩΝ

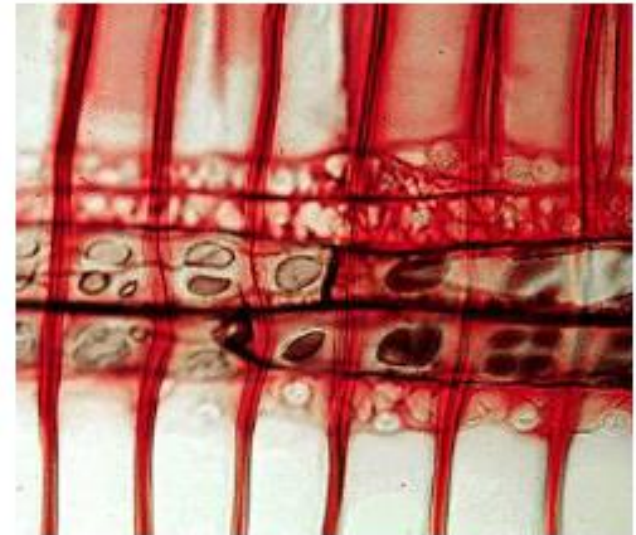
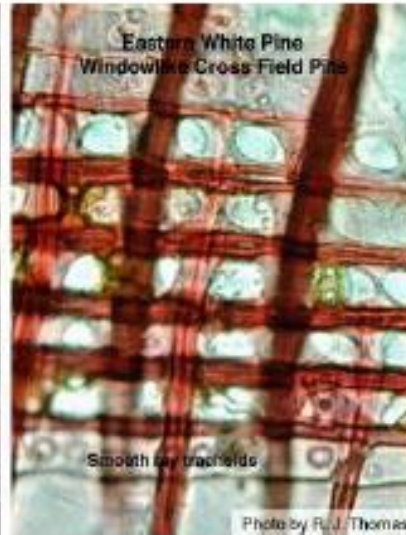
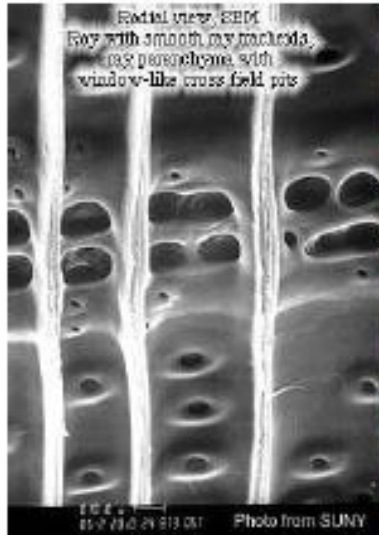
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

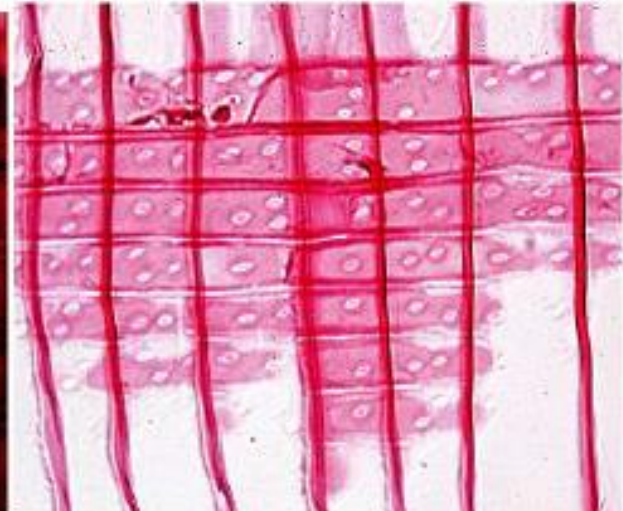
ΑΠΛΟ ΒΟΘΡΙΟ - ΑΛΩΦΟΡΟ ΒΟΘΡΙΟ - ΗΜΙΑΛΩΦΟΡΟ

ΗΜΙΑΛΩΦΟΡΑ ΒΟΘΡΙΑ

Βοθρία

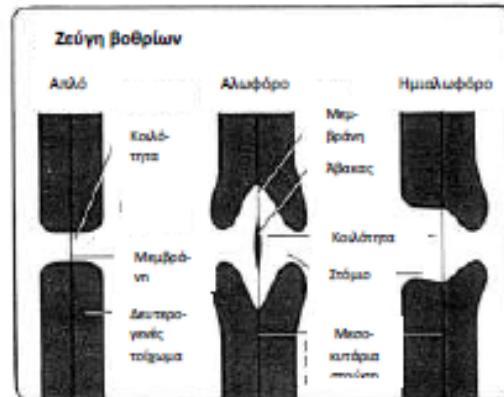
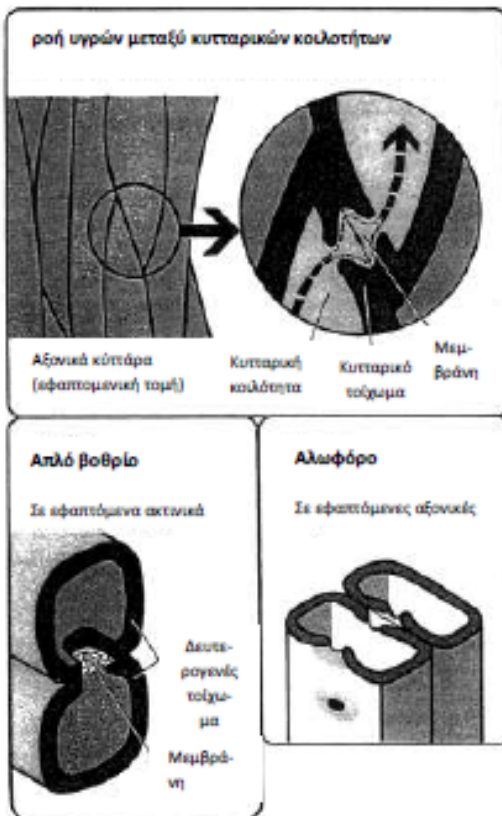

Τύποι ημι-
αλωφόρων
βοθρίων
κωνοφόρων

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΒΟΘΡΙΩΝ ΣΕ ΔΕΝΔΡΑ & ΣΕ ΞΥΛΕΙΑ

Μέρη και ρόλος βοθρίων (δίοδος επικοινωνίας)

- Ζωντανά δέντρα: κίνηση τροφών
- Ξύλο σαν υλικό: κίνηση υγρασίας ή χημικών για προστατευτικό εμπότισμό
- Κίνηση με διαπήδηση μέσα από μεμβράνες ή οπές γύρω στον άβακα